

LAUSUNTOPYYNTÖ STM002:00/2018 ja STM/45/2018**LUONNOS HALLITUKSEN ESITYKSEKSI KUDOSLAIN MUUTTAMISESTA**

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä annetun lain (101/2001, kudoslaki) muuttamisesta.

Lausuntopyyntö on päivätty 7.2.2018.

Lausunto pyydetään lähettämään STM:n kirjaamoon viimeistään 11.3.2018.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kudoslain 4§:n muuttamista siten, että uudistumattoman elimen tai kudoksen luovuttajana voi olla muukin henkilö kuin nykyisen säännöksen mukainen lähiomainen tai muu läheinen.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi luovuttajalle tehtäviä tutkimuksia ja selvityksiä koskeva perussäännös, jonka mukaan luovuttajan sopivuuden arvioimiseksi hänelle tulee tehdä tutkimukset ja selvitykset, joiden tarkoituksena on varmistaa luovutuksen turvallisuus sekä sen vapaaehtoisuus ja se, että luovutukseen ei liity taloudellisen edun hankkimista tai tarjoamista. Vapaaehtoisuuteen ja mahdolliseen taloudelliseen etuun liittyviä tutkimuksia tai selvityksiä suorittanut henkilö ei saa osallistua elimen tai kudoksen irrottamisesta päättämiseen. Vastaava säännös lisättäisiin alaikäisen uusiutuvan kudoksen tai elimen osan luovutuksia koskevaan pykälään jota ei muuten muutettaisi.

Lisäksi elinluovutusrekisteriä koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin (16§) ja lakiin tehtäisiin eräitä teknisiä muutoksia (22§).

Lain ehdotetaan tulevan voimaan 1 elokuuta 2018.

LAUSUNTO

Perusteluissa todetaan, että lakimuutoksen tavoitteena on lisätä elävältä luovuttajalta tapahtuvia uusiutumattoman elimen ja kudoksen luovutuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa munuaisten luovutuksia. Nykyisen kudoslain 4§:n mukaan luovuttaa voi "vain lähiomaisensa sairauden tai vamman hoitoa varten". Muutosehdotuksen taustalla on saatekirjeen mukaan eduskunnassa keväällä 2017 käsittelyssä ollut lakialoite kudoslain muuttamisesta, jossa ehdotettiin elinluovuttajien piirin laajentamista. Edelleen perusperiaatteena tulisi olemaan se, että luovuttaja on sukulainen tai muu läheinen. Uuden 4§ luonnoksen mukaan vain, jos sukulainen tai muu läheinen ei sovellu luovuttajaksi, elimen tai kudoksen voi luovuttaa myös muu siihen sopiva täysi-ikäinen henkilö, joka kykenee päättämään hoidostaan. Uutena asiana tähän pykälään tulee luovuttajan soveltuvuuden laaja arvioiminen, tutkimuksin ja selvityksin.

Nykyisen kudoslain 5§:ään lisättäisiin vastaava säännös. Muita muutoksia tähän alaikäistä tai vajaakkyistä luovuttajaa koskevaan pykälään ei tehtäisi. Perustelumuiiston mukaan tämän pykälän mukaiset luvat ovat kaikki koskeneet veren kantasolujen luovuttamista alaikäiseltä luovuttajalta.

Pohjois-Suomen aluehallintoviraston Peruspalvelut, oikeusturva- ja luvat vastuualueella ei ole lisäys- tai muutosehdotuksia lakiesitykseen.

Vastuualueen johtaja

Hanna Toiviainen

Aluehallintoylilääkäri

Hannele Havanka